

El magisteri de Pere Capellà

Antoni Artigues

Pere Capellà, abans que dramaturg i glosador és mestre d'escola. Mentre fa de sabater amb son pare estudia també de mestre; cada dia baixa d'Algaida amb la bicicleta per anar a les classes. Conta Melcior Rosselló, per confirmar l'esperit d'aquest mestre, que pertany a un sindicat que fa activitats teatrals per fer diners..., diners, però, per pagar beques a joves que sense aquest ajut no estudiarien. Pere Capellà fou cap d'Esquerra Republicana d'Algaida; quan es va proclamar la República va fer unes Cançons republicanes, on diu: "S'esperit republicà / per dins tots ets espais flota, / i per onsevulla se nota / que és republicà s'estat, / i que pes Borbons ha arribat / es moment de sa derrota." La creuada de Franco el sorprèn quan era de vacances a Algaida; pot partir cap a Menorca, i

d'allà a Barcelona, on primer fa de mestre a Sant Andreu, però poc temps després ingressa a l'Escola Popular de Guerra de Catalunya; en surt tinent i és destinat a Guadalajara i a Madrid, on arribarà al grau de comandant, ja a la fi de la guerra. D'aquesta època és el poema inacabat "Jo sóc català": "Estim Catalunya / perquè té un passat / de lluita incansable / per la llibertat". El 1939 els feixistes espanyols el tanquen a la presó i li prenen la plaça de mestre. Allunyat del magisteri ha de fer les més diverses activitats per guanyar-se la vida, com ho reflecteix al poema "Oli i més oli": "¿Com vols que jo me consoli / dels meus mals?... ¡Res me consola! / ¿No és trist que un mestre d'escola / per viure haja de fer oli?..." Als anys quaranta comença a escriure teatre.

"...el 1994, amb el lema "Pere Capellà, català, mestre, republicà, dramaturg" entra a l'Escola de Magisteri de Palma, per fer de mestre..."

Tota aquesta vida és un magisteri: el seu esperit com a estudiant, els seus anys de mestre d'escola, la seva integritat ideològica -com a català i antimonàrquic-, la seva lluita -amb armes i tot- contra el feixisme, la seva dignitat en la misèria, els seus poemes i gloses i el seu teatre, ben vigent avui, perquè amb una base popular i còmica és un teatre d'idees i de valors, com els que exalten la lluita individual per desenvolupar-se, per damunt de les pressions socials, unes idees i uns valors entusiastes, vitalistes, passionals, rebels: "De genolls mai. Això no", diu a *El rei Pepet*. I això és el que no suporta un personatge tèrbol com Baltasar Porcel, a qui Pere Quart, Joan Oliver, dedica aquest poema: "VOL ÉSSER AMBAIXADOR / En Baltasar, en efecte, / és un llepaire infecte / i un tifa bufonesc. / Com que el petit bandarria / vol ésser "botifarria" / en prosa cursi i trista / fa de periodista / i és com un anti-Cesc! / [...] / Car el Porcell de l'onda / -avui lacai del "conde"- / sempre petit bandarria / i quasi "botifarria", / VOL ÉSSER AMBAIXADOR! / I per això "camela" / la gent de la Sarsuela, / xuetó grimpador!"

Foto cedida per Llorenç Capellà

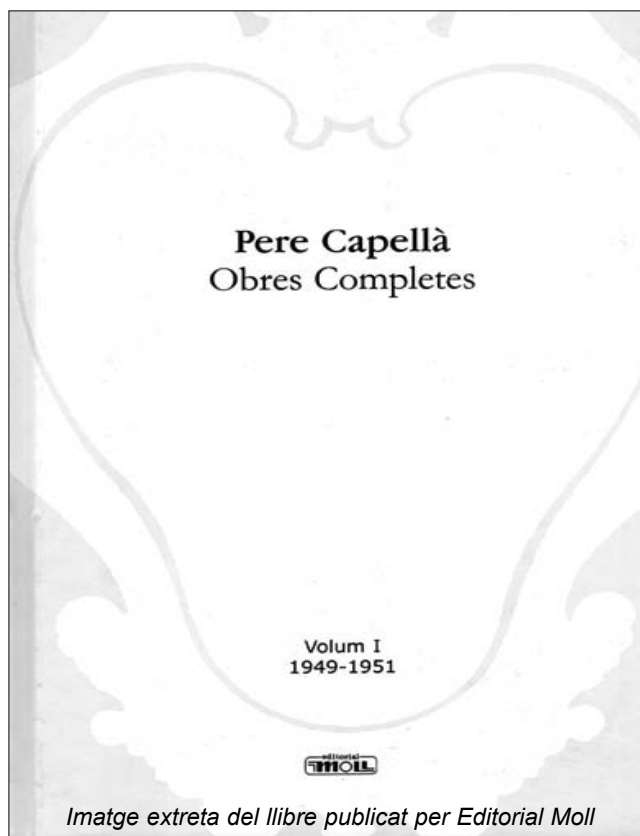

Als quaranta anys de la seva mort, el 1994, amb el lema "Pere Capellà, català, mestre, republicà, dramaturg" entra a l'Escola de Magisteri de Palma, per fer de mestre dels mestres en formació, mitjançant les seves obres de teatre. El 23 de novembre al matí, el teatre de Magisteri s'omplia de gom a gom per sentir a parlar de la vida i de l'obra de Pere Capellà amb una taula rodona moderada pel degà Antoni Colom amb Bartomeu Mulet, Maria Magdalena Alomar, Llorenç Capellà i Avel·lí Artís "Tísner"; la revista *Lluc*, al nombre 784, gener-febrer 1995, reproduïx totes les intervencions. Per resumir-ne el sentit vegeu aquestes paraules d'Antoni Colom: "Pere Capellà fou un mestre que no va poder fer de mestre, que no va poder exercir dins una escola, però que mitjançant el teatre va aconseguir un instrument didàctic de primera mà d'un valor importantíssim per fer allò que ha de fer qualsevol mestre: orientar no sols les persones sinó orientar tot un poble cap a la seva identitat. Vosaltres, nosaltres, que sí que tenim escola, que sí que podreu tenir una escola, i en un sistema democràtic, no tenim cap excusa per no utilitzar l'escola per orientar les noves generacions cap a la identitat del nostre poble." Al vespre, sis-centes persones s'asseguraren al Teatre Principal de Palma per veure el muntatge de *Sa pesta* -una obra contra la carrera armamentística mundial- fet pels setze estudiants de magisteri de l'especialitat de llengua estrangera; també se'n feren representacions al Teatre de Montuïri, al Teatre de Lluçmajor i, per a estudiants de secundària, a l'Institut Berenguer d'Anoia d'Inca.

Al cap de 10 anys, el 2004, Pere Capellà, torna a entrar al Teatre de Magisteri per partida doble. El 15 de gener amb un muntatge d'*El rei Pepet*, una altra gran obra contra la guerra; el muntatge el fan quinze futurs mestres amb l'Aula Magna plena de gom a gom en dues representacions, precedides per unes

Foto extreta de www.afalgaida.org

Imatge extreta del llibre publicat per Editorial Moll

paraules d'un altre mestre de mestres, d'un altre engrescador d'il·lusió: en Biel Majoral; es repeteix el muntatge al Casal de Joves de Lluçmajor (davant 200 joves de l'Institut de Lluçmajor), a un Casal Pere Capellà d'Algaida ple a vessar i al Teatre Victòria de Sóller. El 17 de desembre de 2004, el dia que feia cinquanta anys que havia mort Pere Capellà, la Sala Mariana de Montuïri s'omplia de gent jove i de gent gran (molts que l'havien conegut) per veure el muntatge que devuit estudiants de Magisteri feien d'una de les obres més emblemàtiques: *Val més un dit en es front*; és la revolta individual contra l'acomodament a la situació social, a fi de realitzar el propi ideal.

La passió de Pere Capellà fa que les seves obres siguin una guia per als mestres. Per això, anunciam ja que el curs que ve -2006-2007- els estudiants de Magisteri Musical posaran en escena un musical de Pere Capellà amb músiques de Pere Dejà: *El carrer de les tres roses*, perquè gent com Pere Capellà han d'ésser sempre presents per a nosaltres, mestres, mallorquins, catalans, per mantenir-nos sempre joves i rebels. □